

3. Права на об'єкти, створені за допомогою штучного інтелектом. LIGA:ZAKON. 2023. № 8. С. 12–16.

4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 12.06.2026).

5. Стаття 33-1. Право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерними програмами. Протокол. URL: https://protocol.ua/ua/pro_avtorske_pravo_i_sumigni_prava_stattya_33_1/ (дата звернення: 12.06.2026).

6. Штучний інтелект як суб'єкт чи інструмент? Визначення авторства та правовласності на об'єкти, створені ШІ. Юридична Практика. 2024. № 11 (1340). С. 88–93.

7. AI-generated content and copyright under Directive 2019/790/EU. PETERKA & PARTNERS Blog. 2023. Vol. 3. P. 14–18.

8. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). Official Journal of the European Union. 2024. L 2024/1689. P. 1–50.

9. Regulatory framework for AI. *European Commission Digital Strategy*. 2024. Vol. 2. P. 23–27.

Щербань Микола Миколайович

студент I курсу спеціальності D8 Право

факультету права, публічного управління і менеджменту

Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла

Коцюбинського

Науковий керівник: доктор філософії, старший викладач кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін Тимошенко Є. А.

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА РИНОК ПРАЦІ ТА МАЙБУТНЄ ПРОФЕСІЙ

У сучасному світі штучний інтелект став одним із ключових чинників для змін на ринку праці. Його інтеграція у виробничі, управлінські та комунікаційні процеси впливає на структуру ринку, зміни в взаємодії між людиною та технологіями. Є актуальним дослідження цих процесів з огляду на швидке поширення штучного інтелекту.

Сучасний штучний інтелект здатен автоматизувати не лише фізичну, а й інтелектуальну працю. Він успішно виконує аналіз великих обсягів даних, створює тексти, здійснює фінансові розрахунки, допомагає у медичній діагностиці. Унаслідок цього змінюється структура попиту на ринку праці, скорочується потреба у виконанні рутинних завдань. Це означає, що зміни стосуються не тільки робітничих професій, а й діяльності юристів, офісних працівників, бухгалтерів, маркетологів, викладачів, репетиторів. Натомість починає зростати попит на професії, що потребують творчості, критичного мислення. Також на фахівців, здатних працювати з алгоритмами і аналізувати результати, контролювати їхню роботу. Тому сучасний працівник має бути готовим до постійного навчання та освоєння нових технологій. Разом з такими змінами традиційних професій, виникають абсолютно нові напрями діяльності. Це інженер машинного навчання, архітектор штучного інтелекту, експерти з кібербезпеки.

Водночас існують серйозні ризики. Адже такі зміни можуть призвести до скорочення робочих місць у галузях, де переважають стандартизовані процеси. Це стосується обробки документів, здійснення бухгалтерського обліку, адміністративної роботи. Саме тому має бути безперервна освіта, розвиток цифрових навичок та адаптація до нових умов праці. Заклади вищої освіти повинні не лише готувати вузькопрофільних спеціалістів, а й формувати критичне мислення, навички аналізу даних, здатність працювати в умовах невизначеності. Оскільки технології змінюються швидше, ніж традиційні освітні програми. [2]

Для України питання впливу штучного інтелекту набуває особливого значення. [1] Українські компанії вже активно автоматизують бізнес-процеси, підвищують продуктивність праці, автоматизують рутинні операції, впроваджують чат-боти, системи аналізу даних, розробляють нові інструменти, створюють цифрові платформи.

Окрему увагу необхідно приділити етичним аспектам використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту пов'язане з питаннями конфіденційності персональних даних, прозорості алгоритмів та відповідальності за помилки автоматизованих систем. Саме тому необхідним є формування чіткої нормативно-правової бази, яка забезпечить баланс між інноваціями та захистом прав людини.

Не менш важливим є психологічний аспект змін. Працівники можуть відчувати невизначеність щодо власного професійного майбутнього,

побоюватися втрати роботи або необхідності швидкої адаптації до нових технологій.

В умовах подальшого розвитку штучного інтелекту затребуваними стануть професії, які поєднують високий рівень технічних компетентностей із творчим мисленням, стратегічним плануванням, емоційним інтелектом і здатністю до ефективної взаємодії з людьми. Попри розширення можливостей автоматизації, саме людський потенціал, інноваційність, емпатія, моральна відповідальність і вміння приймати комплексні рішення в нестандартних ситуаціях залишатиметься визначальною перевагою. [4]

Отже, розвиток штучного інтелекту суттєво змінює сучасний ринок праці, впливаючи не лише на автоматизацію окремих процесів, а й на трансформацію професійної діяльності. Поява нових спеціальностей, зміна вимог до кваліфікації працівників та необхідність безперервного навчання свідчать про формування нової моделі зайнятості. Успішність цих змін залежатиме від здатності держави, роботодавців і закладів освіти своєчасно реагувати на технологічні виклики та забезпечувати підготовку фахівців, які зможуть ефективно взаємодіяти зі штучним інтелектом.

Список використаних джерел:

1. Кабінет Міністрів України. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження від 2 грудня 2020 р. № 1556-р.

2. Міністерство освіти і науки України. Стратегічні напрями цифрової трансформації освіти і науки України. Київ, 2024.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-%D1%80>

3. Міністерство цифрової трансформації України. Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні. Київ, 2024.

URL: <https://thedigital.gov.ua/news/shtuchnyy-intelekt/shliakh-rozvytku-shi-do-2030-roku-znayomtesia-z-proyektom-stratehiyi-ta-davayte-fidbek>

4. Міністерство цифрової трансформації України. Штучний інтелект в Україні: офіційний портал розвитку AI.

URL: <https://ai.thedigital.gov.ua/>